

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Емил Илиев Куков, Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

На дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по изобразително изкуство)

Автор: Красимира Любенова Дренска

Тема: „Знаково-символно значение в произведения на декоративно-приложните изкуства в обучението по изобразително изкуство за 7 клас на общообразователното училище“

Научен ръководител: проф. д-р Лаура Димитрова - СУ „Св. Климент Охридски“

Рецензираният труд се състои от 211 страници, от които 180 страници основен текст и 32 страници приложение. Основният текст е структуриран в увод, три глави и заключение, включващо критичен анализ, изводи и препоръки. Заглавието съответства на съдържанието на дисертацията. Намирам избора на темата за много сполучлив. Не ми е известно през последните две десетилетия в българската наука да е изследвана подобна тема. Справките показват, че и в предшестващия период отсъства подобно научно изследване. Темата е дисертабилна и актуална. Прави впечатление, че през последните години докторантите към катедра „Визуални изкуства“ в СУ „Св. Климент Охридски“ се насочват към категория теми, отнасящи се до изследвания на нови модули в образованието по изобразително изкуство, което е обективна необходимост.

Въведението на дисертационния труд аргументира избора на темата и нейната актуалност именно с дидактическите проблеми в обучението по изобразително изкуство в седми клас. Същевременно докторантката мотивира и предпочетения теоретико-историческия аспект (пред методико-дидактическия) на темата. Посочени са ясно обект, предмет цел, задачи, етапи и методика на изследването.

Логиката на дисертационното изследване се предопределя до голяма степен от обстоятелството, че принадлежи към приложното изкуствознание. Докторантката извежда своите тези и проследява определени проблеми на рисуването в областта на знаково-

символните системи и орнаментика в декоративно-приложните изкуства, следвайки обективна необходимост, в практикуването на познанията за рисунката, а не теоретично изведена празнота в научното изкуствознание, която да търси да изследва. Напоследък този подход се налага все по-често в докторските дисертации в областта на хуманитарните науки.

Като се насочва към изследване на програмата по изобразително изкуство за седми клас, авторът прави изключително добър избор, тъй като именно в седми клас се акцентира върху знаково-символното мислене в произведенията на декоративно-приложните изкуства.

В глава първа „Теоретични аспекти на знаците и символите в семиотиката и изкуството“ Красимира Дренска разглежда основни понятия в семиотиката на изобразителното изкуство, с които ще работи в експерименталната част. В полето на една далеч не консолидирана понятийна среда авторката прави избори и максимално обобщено очертава същността, основните характеристики, класифицирането и функционирането на знаците и символите. Разглеждат се знака и символа в контекста на изобразителното изкуство, изследва се връзката между форма и съдържание в творбата, като детерминирана от семиотичност. Авторката изследва съществуващата литература и взема отношение към онези нови познания за знак и символ в изкуството, които са актуални за съвременността. Глава първа се явява базисна за последвалите изследвания.

Глава втора „Педагогически аспекти на знаково-символното значение в произведенията на декоративно-приложните изкуства в обучението по изобразително изкуство на общообразователното училище“ съдържа методическо проучване на педагогическата проблематика по темата. Изследвани са както общокултурните мотивации за избора на съдържанието на програмата за седми клас, така и конкретните методически постановки, на които стъпва неговото прилагане. В края на главата се извежда нова концепция за модул, отнасящ се за обучението по изобразително изкуство за седми клас на общообразователното училище.

Глава трета „Описание на експерименталния методически модул, свързан със знаково-символното значение в произведенията на декоративно-приложните изкуства в обучението по изобразително изкуство за 7 клас на общообразователното училище“. Налице е

обоснован и разработен теоретичен модел на изследване и обща параметрична рамка на експеримента. Описани са и са анализирани уроците и художествено-творческите задачи, представени са входящата и изходящата диагностика, описани са основните параметри в апробирането на методическия модул и реализацията му в учебна среда. Анализирани са резултатите от художествено-творческите задачи. Количественият анализ е представен нагледно чрез таблици и диаграми, показващи развитието на учениците по изведените критерии и показатели за оценка.

Резултатите от изследването доказват хипотезата, че знаково-символното значение в произведенията на декоративно-приложните изкуства влияе положително върху интереса, мотивацията, знанията и художествените умения на учениците.

Получените резултати са изведени коректно, а именно:

- Проучени са български и чуждестранни информационни източници (литературни и други), свързани със знаците, символите, тяхното значение в декоративно-приложните изкуства и аспектите, които касаят художественото образование.
- Изследвана е ефективността на настоящия учебен процес по изобразително изкуство в 7. клас на общообразователното училище, засягащ пряко декоративно-приложните изкуства и знаците и символите като средства за визуална комуникация.
- Изведен е експериментален модел на методическа система, формирана на базата на анализ и структуриране на натрупания и проучен материал.
- Апробирана е функционалността на създадения методически модул, като са анализирани практическия педагогически експеримент и резултатите от него.

Получени резултати в практико-приложен план:

- Разработен е диагностичен инструментариум, който е приложен на практика.
- Проведен е практически педагогически експеримент (подготвен, структуриран и теоретически подкрепен) с ученици от 7. клас на общообразователното училище в часовете им по изобразително изкуство чрез прилагане на създадения методически модул.

В заключителната част се посочват възможностите за развитие и усъвършенстване на експерименталния модул в бъдещи изследвания.

Библиографията към дисертацията съответства на ползваните извори в самото дисертационно изследване.

Авторефератът е оформен според изискванията и съответства на дисертационния труд.

Представени са три публикации, отразяващи съдържанието и тематичната насоченост на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд има научни качества и научни приноси и препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури, на Красимира Любенова Дренска да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”, по научна специалност 05.07.03 Методика на обучението по изобразително изкуство.

29 май 2017 г.

Проф. д-р Емил Куков